YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
25 päivänä helmikuuta 1999 *

Asiassa C-195/97,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Paolo Stancanelli, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori Umberto Leanza, avustajanaan valtionasiamies Pier Giorgio Ferri, prosessiosoite Luxemburgissa Italian suurlähetystö, 5 rue Marie-Adélaïde,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa säännöksiä, joita vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun direktiivin 91/676/ETY (EYVL L 375, s. 1) saattaminen osaksi kansallista oikeusjärjestystä edellyttää, eikä ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle ja koska se ei ole täyttänyt erityisesti direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä velvoitetta,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray (esittelevä tuomari), H. Ragnemalm ja K. M. Ioannou,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.11.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.5.1997 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa säännöksiä, joita vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun direktiivin 91/676/ETY (EYVL L 375, s. 1; jäljempänä direktiivi) saattaminen osaksi kansallista oikeusjärjestystä edellyttää, eikä ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle ja koska se ei ole täyttänyt erityisesti direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä velvoitetta.

2 Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Koska direktiivi oli annettu jäsenvaltioille tiedoksi 19.12.1991, täytäntöönpanolle varattu määräaika oli päättynyt 19.12.1993.

3 Direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on saman määräajan kuluessa määriteltävä pilaantumisalttiiksi vyöhykkeiksi kaikki alueensa tunnetut maa-alueet, joilta vesi valuu pilaantuneisiin tai pilaantumisalttiisiin vesiin, ja ilmoitettava tästä ensimmäisestä määrittelystä komissiolle kuuden kuukauden kuluessa.

4 Saman artiklan 5 kohdassa jäsenvaltiot vapautetaan velvoitteesta määritellä erityiset pilaantumisalttiit vyöhykkeet, jos ne pitävät koko aluettaan pilaantumisalttiina sekä laativat toimintaohjelmat maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttaman vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi ja soveltavat niitä koko alueellaan.

5 Jotta yleinen suojelutaso kaikkien vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi voidaan varmistaa, jäsenvaltioiden oli direktiivin 4 artiklan mukaan laadittava ennen 19.12.1993 hyvän maatalouskäytännön ohjeet, joita maanviljelijät noudattaisivat vapaaehtoisesti.

6 Koska komissio ei ollut saanut ilmoitusta siitä, että Italian tasavalta olisi saattanut direktiivin osaksi kansallista oikeusjärjestystä, eikä siitä, että se olisi määritellyt erityiset pilaantumisalttiit vyöhykkeet tai aikoisi 3 artiklan 5 kohdan nojalla määritellä

koko alueensa pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi, ja koska komissiolla ei ollut tiedossaan mitään muutakaan seikkaa, jonka perusteella se olisi voinut päätellä Italian tasavallan täyttäneen velvoitteensa, se kehotti 10.7.1995 päivätyllä virallisella huomautuksella Italian hallitusta esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

7 Koska Italian tasavalta ei vastannut viralliseen huomautukseen, komissio lähetti 26.7.1996 sille perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa.

8 Italian tasavalta myönsi 20.1.1997 päivätyssä kirjeessään, ettei se ollut vielä hyväksynyt erityistä säädöstä saattaakseen direktiivin osaksi kansallista oikeusjärjestystä; samalla se ilmoitti kuitenkin täyttäneensä tärkeimmät direktiivissä ja erityisesti sen 3 artiklan 2 kohdassa sekä 4 artiklassa tarkoitetut velvoitteet.

9 Italian tasavallan toimittamat tiedot huomioon ottaen komissio päätti luopua väitteestään, jonka mukaan direktiivin 4 artiklan täytäntöönpano olisi laiminlyöty.

10 Komissio kuitenkin katsoi, ettei Italian tasavalta ollut edelleenkään täyttänyt direktiivin 12 artiklassa sekä 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjä velvoitteitaan, ja päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

11 Komissio väittää, että Italian tasavalta on laiminlyönyt 3 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvoitteen määritellä pilaantuneet vedet ja sellaiset vedet, jotka voivat pilaantua. Se toteaa, että Italian tasavalta olisi direktiivin 3 artiklan 5 kohdan nojalla vapautettu velvoitteesta määritellä erikseen pilaantumisalttiit vyöhykkeet, jos se olisi pitänyt koko aluettaan pilaantumisalttiina vyöhykkeenä.

12 Italian hallitus toteaa, että se on perustellun lausunnon antamisen jälkeen ilmoittanut komissiolle hyväksyneensä useita toimenpiteitä direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Se on myös ilmoittanut komissiolle aikovansa antaa Italian parlamentin valtuuttamana asetuksen (decreto legislativo), jossa säädetään tyhjentävästi direktiivin soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä.

13 Komissio katsoo, että direktiivin pääasiallisena tavoitteena on vähentää ja ehkäistä sellaista vesien pilaantumista, joka johtuu suoraan tai välillisesti maataloudesta peräisin olevista nitraateista. Se korostaa, että direktiivin asianmukainen täytäntöönpano edellyttää johdonmukaista etenemistapaa. Komission mukaan jäsenvaltioiden on aluksi määriteltävä pilaantumisalttiit vedet ja vyöhykkeet. Tämän jälkeen ne hyväksyvät ja toteuttavat tarvittavat toimenpiteet havaitun pilaantumisen estämiseksi. Komissio toteaa, että Italian tasavalta on täysin laiminlyönyt velvoitteen määritellä ennalta pilaantumisalttiit vyöhykkeet, joiden yksilöiminen on tarpeen sellaisten 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden hyväksymiseksi, joiden tarkoituksena on vähentää tai ehkäistä vesien pilaantumista.

14 Direktiivin 3 ja 5 artiklan perusteella voidaan todeta, että jäsenvaltioiden on täytettävä pilaantumisalttiiden vyöhykkeiden määrittelemistä koskeva velvoitteensa ennen kuin ne hyväksyvät toimenpiteitä vesien pilaantumisen vähentämistä tai estämistä koskevan 5 artiklan täytäntöönpanemiseksi. Direktiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot vapautetaan velvoitteesta määritellä erityiset pilaantumisalttiit vyöhykkeet vain, jos ne laativat 5 artiklassa tarkoitetut toimintaohjelmat säädetyn määräajan kuluessa ja soveltavat niitä koko alueellaan.

15 Italian hallitus ei kiistä sitä seikkaa, ettei direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja pilaantumisalttiita vyöhykkeitä ole vielä lainkaan määritelty.

16 Se ilmoittaa vastauksessaan, että tietoja direktiivin 5 artiklan täytäntöönpanoa varten hyväksytyistä toimenpiteistä toimitetaan parhaillaan komissiolle.

17 Mainittujen toimenpiteiden tarkasteleminen ei ole tarpeen, vaan jo pelkän asiakirja-aineiston perusteella voidaan päätellä, ettei toimenpiteitä ole hyväksytty direktiivissä säädetyssä määräajassa.

18 Edellä todetun perusteella voidaan päätellä, ettei direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä ole hyväksytty eikä annettu komissiolle tiedoksi säädetyssä määräajassa.

19 Näin ollen on todettava, että Italian tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä eikä ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle ja koska se ei ole täyttänyt erityisesti direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä velvoitetta.

Oikeudenkäyntikulut

20 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Italian tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Italian tasavalta ei ole noudattanut vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä eikä ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle ja koska se ei ole täyttänyt erityisesti direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä velvoitetta.

2) Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kapteyn Mancini Murray

Ragnemalm Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä helmikuuta 1999.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja